SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 12. februarja 2009 *

V zadevi C-339/07,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Bundesgerichtshof (Nemčija) z odločbo z dne 21. junija 2007, ki je prispela na Sodišče 20. julija 2007, v postopku

Christopher Seagon, stečajni upravitelj družbe Frick Teppichboden Supermärkte GmbH,

proti

Deko Marty Belgium NV,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi P. Jann (poročevalec), predsednik senata, A. Tizzano, A. Borg Barthet, E. Levits in J.-J. Kasel, sodniki,

* Jezik postopka: nemščina.

generalni pravobranilec: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
sodni tajnik: B. Fülöp, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 11. septembra 2008,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za C. Seagona, stečajni upravitelj družbe Frick Teppichboden Supermärkte GmbH, B. Ackermann, odvetnica,

– za Deko Marty Belgium NV H. Raeschke-Kessler, odvetnik,

– za češko vlado T. Boček, zastopnik,

– za grško vlado O. Patsopoulou, M. Tassopoulou in I. Bakopoulos, zastopnice,

– za Komisijo Evropskih skupnosti A.-M. Rouchaud-Joët in S. Gruenheid, zastopnici,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 16. oktobra 2008

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 3(1) Uredbe Sveta (ES) št. 1346/2000 z dne 29. maja 2000 o postopkih v primeru insolventnosti (UL L 160, str. 1) in člena 1(2)(b) Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2001, L 12, str. 1).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med C. Seagonom, stečajnim upraviteljem družbe Frick Teppichboden Supermärkte GmbH (v nadaljevanju: Frick), in družbo Deko Marty Belgium NV (v nadaljevanju: Deko) glede vračila 50.000 EUR, ki jih je družbi Deko plačala družba Frick.

Pravni okvir

3 Druga uvodna izjava Uredbe št. 1346/2000 določa:

„Pravilno delovanje notranjega trga zahteva učinkovitost in uspešnost čezmejnih postopkov v primeru insolventnosti ter je zaradi uresničitve tega cilja potrebno sprejetje te uredbe, kar sodi na področje pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah v smislu člena 65 Pogodbe [ES].“

4 V skladu s četrto uvodno izjavo navedene uredbe se je treba „[z]a pravilno delovanje notranjega trga […] izogibati spodbujanju strank k prenosu premoženja ali sodnih postopkov iz ene države članice v drugo, da bi se tako skušal doseči ugodnejši pravni položaj (t. i. ‚forum shopping‘).“

5 Šesta uvodna izjava te uredbe določa:

„V skladu z načelom sorazmernosti mora biti ta uredba omejena na določbe, ki urejajo pristojnost za uvedbo postopkov v primeru insolventnosti in za odločbe, ki se sprejemajo neposredno na podlagi postopkov v primeru insolventnosti in so tesno povezane s takimi postopki. Poleg tega mora uredba vsebovati določbe v zvezi s priznavanjem teh odločb in v zvezi s pravom, ki se uporablja, ki prav tako ustrezajo navedenemu načelu.“

6 Osma uvodna izjava Uredbe št. 1346/2000 določa:

„Za uresničitev cilja izboljšanja učinkovitosti in uspešnosti postopkov v primeru insolventnosti s čezmejnimi učinki je potrebno in primerno, da se v pravni akt Skupnosti, ki je zavezujoč in se neposredno uporablja v državah članicah, vključijo določbe o sodni pristojnosti, priznavanju in pravu, ki se uporablja na tem področju.“

7 Člen 3(1) te uredbe določa:

„Sodišča držav članic, na katerih ozemlju je središče dolžnik[ov]ih glavnih interesov, so pristojna za uvedbo postopkov v primeru insolventnosti. Pri družbi ali pravni osebi se, dokler se ne dokaže nasprotno, domneva, da je središče dolžnik[ov]ih glavnih interesov registrirani sedež.“

8 Člen 16(1) navedene uredbe določa:

„Vsaka odločba o uvedbi postopkov v primeru insolventnosti, ki jo sprejme sodišče države članice, pristojno po členu 3, se prizna v vseh drugih državah članicah od trenutka, ko začne učinkovati v državi, v kateri so bili uvedeni postopki.

To pravilo velja tudi, kadar zaradi dolžnikovega položaja uvedba postopkov [zaradi insolventnosti] zoper njega v drugih državah članicah ni mogoča.“

9 Člen 25(1), prvi in drugi pododstavek, te uredbe določa:

„Odločbe sodišča, katerega odločba o uvedbi postopkov se prizna v skladu s členom 16, ki zadevajo vodenje in končanje postopkov v primeru insolventnosti, in poravnave, ki jih je odobrilo navedeno sodišče, se prav tako priznajo brez kakršnih koli nadaljnjih formalnosti […].

Prvi pododstavek prav tako velja za odločbe, ki so neposredno sprejete na podlagi postopkov v primeru insolventnosti in so z njimi tesno povezane, četudi jih je sprejelo drugo sodišče.“

10 V členu 1(1) Uredbe št. 44/2001 je opredeljeno področje uporabe te uredbe. Uporablja se v civilnih in gospodarskih zadevah, predvsem pa se ne uporablja v davčnih, carinskih in upravnih zadevah.

11 Člen 1(2)(b) Uredbe št. 44/2001 določa:

„Ta uredba se ne uporablja za:

[…]

(b) stečaj, postopke v zvezi z likvidacijo plačilno nesposobnih podjetij ali drugih pravnih oseb, postopke prisilne poravnave in podobne postopke.“

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

12 Družba Frick, ki ima sedež v Nemčiji, je 14. marca 2002 nakazala znesek 50.000 EUR na račun, odprt pri KBC Bank v Düsseldorfu na ime Deko, družbe, ki ima sedež v Belgiji. Amtsgericht Marburg (Nemčija) je 1. junija 2002 na predlog družbe Frick z dne 15. marca 2002 začelo postopek zaradi insolventnosti, ki se je nanašal na njeno premoženje. C. Seagon, stečajni upravitelj družbe Frick, je s tožbo za izpodbijanje pravnih dejanj zaradi insolventnosti dolžnika, vloženo pri Landgericht Marburg (Nemčija), to sodišče zaprosil, naj družbi Deko naloži vračilo navedenega zneska.

13 Landgericht Marburg je ta predlog zavrglo kot nedopusten, ker ni imelo mednarodne pristojnosti za njegovo obravnavo. C. Seagon je vložil revizijo pri Bundesgerichtshof, saj je bila tudi njegova pritožba zavrnjena.

14 V teh okoliščinah je Bundesgerichtshof prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali so sodišča države članice, na območju katere je bil uveden postopek zaradi insolventnosti nad dolžnikovim premoženjem, v skladu z Uredbo [št. 1346/2000] o postopkih v primeru insolventnosti mednarodno pristojna za odločanje o tožbi za

izpodbijanje pravnih dejanj v primeru insolventnosti zoper toženo stranko, ki ima statutarni sedež v drugi državi članici?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen:

ali je tožba za izpodbijanje pravnih dejanj insolventnega dolžnika zajeta v členu 1(2)(b) Uredbe [št. 44/2001]?“

Vprašanji za predhodno odločanje

15 Vprašanja predložitvenega sodišča se nanašajo na mednarodno pristojnost v zvezi s tožbo za izpodbijanje pravnih dejanj v primeru insolventnosti.

16 Iz predložitvene odločbe izhaja, da tožbo za izpodbijanje pravnih dejanj v nemškem pravu urejajo členi 129 in naslednji zakona o insolventnosti (Insolvenzordnung) z dne 5. oktobra 1994 (BGBl. 1994 I, str. 2866). Stečajni upravitelj lahko vloži to tožbo v primeru insolventnosti, in to zgolj za varstvo interesov stečajne mase upnikov. Stečajni upravitelj lahko na podlagi določb členov od 130 do 146 te uredbe izpodbija pravna dejanja, opravljena pred uvedbo postopka v primeru insolventnosti, ki škodujejo upnikom.

17 Namen tožbe za izpodbijanje pravnih dejanj iz postopka v glavni stvari je povečanje premoženja podjetja, ki je predmet postopka zaradi insolventnosti.

18 Preučiti je treba, ali se člen 3(1) Uredbe št. 1346/2000 uporablja za tožbe za izpodbijanje pravnih dejanj.

19 V zvezi s tem je treba najprej opozoriti, da je Sodišče v okviru sodne prakse v zvezi s Konvencijo z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju sodb v civilnih in trgovinskih zadevah (UL 1972, L 299, str. 32) razsodilo, da se tožba, podobna tožbi iz postopka v glavni stvari, nanaša na stečajni postopek, če je neposredna posledica stečaja in je strogo omejena na postopek sodne poravnave ali prekinitve plačil (glej sodbo z dne 22. februarja 1979 v zadevi Gourdain, 133/78, str. 733, točka 4). Tožba, ki ima take značilnosti, torej ne spada na področje uporabe te konvencije.

20 Prav to merilo je uporabljeno v šesti uvodni izjavi Uredbe št. 1346/2000 za omejitev predmeta te uredbe. Tako mora biti navedena uredba v skladu s to uvodno izjavo omejena na določbe, ki urejajo pristojnost za uvedbo postopkov v primeru insolventnosti in za odločbe, ki se sprejemajo neposredno na podlagi postopkov v primeru insolventnosti in so tesno povezane s takimi postopki.

21 Ob upoštevanju tega namena zakonodajalca in polnega učinka te uredbe je treba njen člen 3(1) razlagati tako, da daje državi članici, na ozemlju katere je bil uveden postopek v primeru insolventnosti, tudi mednarodno pristojnost za obravnavo tožb, ki so vložene neposredno na podlagi teh postopkov in so z njimi tesno povezane.

22 Taka koncentracija vseh tožb, neposredno povezanih z insolventnostjo podjetja, pri sodišču države članice, ki je pristojno za uvedbo postopka v primeru insolventnosti, je skladna tudi z namenom izboljšanja učinkovitosti in hitrosti postopkov v primeru insolventnosti s čezmejnimi učinki iz druge in osme uvodne izjave Uredbe št. 1346/2000.

23 Poleg tega je ta razlaga skladna s četrto uvodno izjavo navedene uredbe, v skladu s katero se je treba za pravilno delovanje notranjega trga izogibati spodbujanju strank k prenosu premoženja ali sodnih postopkov iz ene države članice v drugo, s čimer bi skušale doseči ugodnejši pravni položaj (t. i. „forum shopping“).

24 Vendar bi možnost, da bi bila različna sodišča pristojna za obravnavanje tožb za izpodbijanje pravnih dejanj, vloženih v več državah članicah, oslabila izpolnitev takega cilja.

25 Nazadnje razlago člena 3(1) Uredbe št. 1346/2000, kot je navedena v točki 21 te sodbe, potrjuje člen 25(1) te uredbe. S prvim pododstavkom te določbe je namreč predpisana obveznost priznavanja odločb sodišča, katerega odločba o uvedbi postopka se prizna v skladu s členom 16 navedene uredbe, ki zadevajo vodenje in končanje postopkov v primeru insolventnosti, in sicer sodišča, pristojnega na podlagi člena 3(1) te uredbe.

26 Vendar v skladu z drugim pododstavkom člena 25(1) Uredbe št. 1346/2000 velja prvi pododstavek odstavka 1 tudi za odločbe, ki so neposredno sprejete na podlagi postopkov v primeru insolventnosti in so z njimi tesno povezane. Z drugimi besedami,

s to določbo se dopuščajo možnosti, da sodišča države članice, na ozemlju katere je bil uveden postopek v primeru insolventnosti, na podlagi člena 3(1) navedene uredbe obravnavajo tudi tožbe, kot je tista iz postopka v glavni stvari.

27 V tem kontekstu besede „četudi jih je sprejelo drugo sodišče“, ki so navedene na koncu povedi člena 25(1), drugi pododstavek, te uredbe, ne pomenijo, da je hotel zakonodajalec Skupnosti izključiti pristojnost sodišča države, na ozemlju katere je bil uveden postopek v primeru insolventnosti, za zadevno vrsto tožb. To besedilo pomeni predvsem, da morajo države članice določiti krajevno in stvarno pristojno sodišče, ki ni nujno tisto, ki je uvedlo postopek v primeru insolventnosti. Poleg tega se navedeno besedilo nanaša na priznanje odločb, s katerimi je bil uveden postopek v primeru insolventosti iz člena 16 Uredbe št. 1346/2000.

28 Glede na vse navedeno je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 3(1) Uredbe št. 1346/2000 razlagati tako, da so sodišča države članice, na območju katere je bil uveden postopek zaradi insolventnosti, pristojna za odločanje o tožbi za izpodbijanje pravnih dejanj v primeru insolventnosti zoper toženo stranko, ki ima statutarni sedež v drugi državi članici.

29 Ob upoštevanju odgovora na prvo vprašanje na drugo vprašanje ni treba odgovoriti.

Stroški

30 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Člen 3(1) Uredbe Sveta (ES) št. 1346/2000 z dne 29. maja 2000 o postopkih v primeru insolventnosti je treba razlagati tako, da so sodišča države članice, na območju katere je bil uveden postopek zaradi insolventnosti, pristojna za odločanje o tožbi za izpodbijanje pravnih dejanj v primeru insolventnosti zoper toženo stranko, ki ima statutarni sedež v drugi državi članici.

Podpisi